

Montessoriskolan Trilobiten
Munkhagsgatan 160
587 25 Linköping

2009-09-29
1 (7)
Dnr: 2008:431

Kvalitetsgranskning av den fristående skolan Trilobiten i Linköping

Inledning

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges förutsättningar för att genomföra förbättringar. Huvudsyftet är att granska hur lärare, rektorer och huvudmän tar sitt ansvar för undervisningens kvalitet, med fokus på elevernas kunskapsresultat.

Tidigare studier visar att elever med funktionsnedsättning kan ha svårare att nå målen än andra elever. När skolproblem uppstår läggs ofta problemen på individen snarare än på skolmiljön, trots att detta strider mot skolans lagstadgade skyldighet. Vidare visar Skolinspektionens erfarenheter att det ofta finns brister i huvudmännens och skolornas arbete med att anpassa undervisningen utifrån dessa elevers förutsättningar och behov.

Skolinspektionen har därför valt att genomföra en kvalitetsgranskning med inriktning mot kommunens och skolornas insatser för att elever med funktionsnedsättning ska få en likvärdig utbildning med god kvalitet. Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/kvalitetsgranskning).

Det övergripande syftet med granskningen är att bidra till förbättring och ökad måluppfyllelse genom att undersöka hur väl verksamheten fungerar i förhållande till de nationella målen, uppmärksamma huvudmän och skolor på områden i behov av insatser, sprida granskningens resultat och ligga till grund för förslag om eventuella åtgärder.

Skolinspektionen har avgränsat kvalitetsgranskningen till att gälla förhållandena kring synnedsättning, hörselnedsättning och rörelsehinder. Vidare har Skolinspektionen gjort följande avgränsningar av de kategorier som avses. Synnedsättning avser elever som är beroende av förstoringshjälpmedel (utöver glasögon), ljudstöd, syntetiskt tal eller punktskrift. Hörselnedsättning avser elever som är beroende av tekniska hörselhjälpmedel. Rörelsehinder avser elever som är rullstolsburna.

Granskningen har omfattat nio kommuner och totalt 24 grundskolor, varav fem fristående skolor. Urval av skolor grundar sig på i vilka skolor elever med synnedsättning, hörselnedsättning och rörelsehinder finns.

Resultatet av kvalitetsgranskningen redovisas dels i en sammanfattande rapport, dels i rapporter/beslut med bedömningar för varje granskad huvudman där Skolinspektionen tar ställning till om huvudmannen uppfyller skolförfattningarnas krav och med vilken kvalitet undervisningen bedrivs. I de fall behov av åtgärder framkommit, ansvarar huvudmannen för att åtgärder vidtas som syftar till förbättring.

Frågor om skolsituationen för elever med funktionsnedsättning har ställts till ansvarig huvudman och till ansvariga på skolnivå samt till elever och vårdnadshavare.

Skolinspektionen har granskat delar av verksamheten i och besökt Montessoriskolan Trilobiten den 24 – 25 februari 2009. Underlaget för Skolinspektionens bedömningar av huvudmannens ansvarstagande är dels dokument från huvudmannen och skolan, dels den information som inspektörerna samlat in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. I Montessoriskolan Trilobiten genomfördes intervjuer med representanter för huvudmannen, skolledningen, lärare, elever och föräldrar. Företrädare för huvudmannen och skolan har beretts möjlighet att sakgranska vad som framkommit vid granskningen.

Fråge-/granskningsområden

Kvalitetsgranskningen har inriktats på nio framgångsfaktorer som Skolinspektionen bedömer vara betydelsefulla för likvärdig utbildning för elever med funktionsnedsättning.

Huvudmannens och skolans övergripande strategier och riktlinjer

Huvudmannen och skolan har en tydlig policy för att möta elever med funktionsnedsättning och där alla elever ges förutsättningar för en likvärdig utbildning. Skolorna anpassas efter elevers individuella behov.

Huvudmannens och skolans framförhållning

Huvudmannen och skolan har en god framförhållning i sin planering vid mottagande av nya elever med funktionsnedsättning.

Huvudmannens och skolans stöd till verksamheter/personal

Huvudmannen och skolan har en väl fungerande elevhälsa med kompetens inom olika funktionsnedsättningar. Det finns en god samverkan mellan andra externa aktörer exempelvis landstinget och Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Huvudmannens resursfördelningssystem

Huvudmannens resursfördelningssystem fungerar flexibelt och tar hänsyn till elever med funktionsnedsättning.

Personalens bemötande samt arbetet med normer och värden

Personalen tillrättalägger miljön och tar hänsyn till elevers behov, önskemål och synpunkter samt arbetar för att inkludera samtliga elever. Skolan kan erbjuda eleverna en trygg miljö som är inriktad mot lärande och att det bedrivs ett fungerande arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och diskriminerande behandling mellan elever och mellan vuxna och elever.

Personalens kompetens inom området

Den personal som undervisar elever med funktionsnedsättning har pedagogisk utbildning för de ämnen de undervisar i och har kunskaper om funktionsnedsättningens påverkan på inlärning.

Anpassningar i lärandemiljön grundade på individens behov

Skolans lärandemiljö är anpassad utifrån elevernas behov och att personalen erbjuder flexibla arbetssätt och arbetsformer anpassade efter alla elevers individuella behov.

Elevers deltagande i klassen/skolan

Personalen har god framförhållning i sin planering av verksamheten och tar hänsyn till alla elevers förutsättningar att kunna delta i alla aktiviteter.

Elevers delaktighet vid utformning av anpassningar

Elever med funktionsnedsättning ges möjlighet att påverka val av tekniska hjälpmedel, anpassade läromedel samt anpassningar i lokaler.

Beskrivning av skolan

Skolverket godkände Montessoriskolan Trilobiten i Linköpings kommun som en fristående grundskolan för årskurserna 1 till 6 genom beslut den 8 augusti 1997 (dnr 1997:845). Skolan har även fått tillstånd (dnr 1997:846) att bedriva grundsärskola för årskurserna 1 till 6. Den 10 november 1990 (dnr 1999:2193) fick huvudmannen godkännande att bedriva förskoleklass. Verksamheten vid Montessoriskolan Trilobiten startade lärsåret 1998/99. Skolans profil är Montessoripedagogik.

Huvudman för skolan är Montessoriskolan i Linköping AB med organisationsnummer 556505-3294.

De flesta eleverna på skolan är folkbokförda i Linköpings kommun, men skolan tar även emot elever från andra kommuner.

Skolan är inrymd i en före detta habiliteringsklinik som är anpassad för verksamheten. Planer finns att befintliga lokaler ska rivas och att hyresvärden ska uppföra en ny skolbyggnad för verksamheten under 2010–2012. Till skolan hör även förskola.

Vid besöket fanns totalt 79 elever från förskoleklass till och med årskurs 6. Skolan har tidigare läsar haft elever med funktionsnedsättning från de tre kategorierna rörelsehinder, hörselnedsättning och synnedsättning som kvalitetsprojektet avser. Vid besöket var endast kategorin rörelsehinder representerad.

Eleverna är organiserade i åldersblandade klasser. Skolan följer Montessoripedagogikens grundtankar där inläringen anpassas till elevernas olika utvecklingsstadier och skolan tar tillvara elevernas spontana lust till arbete som utgår från deras intresse som motiv för att söka kunskap.

Skolinspektionens iakttagelser

Skolans övergripande strategier och riktlinjer

Montessoriskolan Trilobiten beskriver i sin lokala arbetsplan skolans övergripande strategi/ policy hur skolan ska möta elever med funktionsnedsättning och elever i behov särskilt stöd.

Montessoriskolan Trilobiten har sedan lärsåret 1998/99 haft ett flertal elever med funktionsnedsättning inom syn, hörsel och rörelsehinder. Skolans personal har en bred erfarenhet och kunskap inom dessa områden och genom att möta eleverna på individnivå med ett positivt förhållningssätt har skolan möjlighet att ta emot alla elever som har specifika svårigheter till följd av funktionsnedsättning.

Kvalitetsgranskningen visar att elever med funktionsnedsättning får sina behov tillgodosedda genom anpassad undervisning i samarbete med specialister inom respektive område. Varje elev ges möjlighet att hitta sina egna förutsättningar och utveckla dem. Eleven får prova på olika uppgifter i en stimulerande miljö. Läromedlen och materialen på skolan är utformade så att de väcker nyfikenhet och vilja att lära mer. Skolan arbetar för att utveckla elevernas sociala kompetens och respekt för varje individ. Eleverna får utvecklas i sin egen takt och på sina egna villkor vilket stärker deras självkänsla.

Skolans framförhållning

På Montessoriskolan Trilobiten finns utarbetade, dokumenterade rutiner för hur skolan ska ta emot elever i behov av särskilt stöd och elever med funktionsnedsättning. Information från elevens vårdnadshavare och eventuell avlämnande skola inhämtas innan eleven börjar på skolan. Skolan får även vid behov information från Barn- och Ungdomshabiliteringen. För att personalen ska hålla sig uppdaterad och ge alla elever möjlighet till en likvärdig utbildning deltar personalen regelbundet i olika distanskurser som anordnas av Specialpedagogiska Skolmyndigheten. Den personal som inte deltar informeras. Skulle det föreligga stora svårigheter i skolarbetet och skolmiljön för eleven anställs en resursperson.

När eleven första gången besöker skolan får han/ hon en fadder för att underlätta skolstarten.

All skolverksamhet planeras utifrån att samtliga elever ska kunna delta och följa med på utflykter. Aktiviteter utanför skolan och undervisning planeras läsårsvis för att förebygga att akuta problem dyker upp. Detta möjliggör att både elev och föräldrar är välförberedda på vad som kommer att ske i den ordinarie undervisningen såväl på skolan som på andra platser.

De flesta av de tidigare eleverna med funktionsnedsättning har funnits på skolan sedan förskoletiden och samarbetet mellan förskolan och förskolklass samt grundskola är väl utvecklat. Oftast följer samma resursperson som hjälpt barnet i förskolan med till förskoleklass och grundskola.

Kvalitetsgranskningen visar att Montessoriskolan Trilobiten har god framförhållning för att ta emot elever med olika funktionsnedsättningar och att skolan i sin organisation har skapat strukturer för att underlätta planeringen av undervisningen och för att förebygga eventuella problem.

Skolans stöd till verksamheter/personal

På Montessoriskolan Trilobiten finns, som tidigare beskrivits, goda kunskaper om hur skolan ska möta elever med olika funktionsnedsättning. Huvudmannen har i personalens kompetensutvecklingsplaner prioriterat utbildningsinsatser för att möta alla elever utifrån deras förutsättningar och med tyngdpunkt på elever i behov av särskilt stöd och elever med funktionsnedsättning.

På skolan finns en samordnare för elever i behov av särskilt stöd som har det övergripande ansvaret för att informera nyanställd personal om bland annat funktionsnedsättningens inverkan på lärandesituationen och hur arbetet runt dessa elever ska bedrivas. Samordnaren är även en kontaktperson med föräldrar, specialistverksamheter inom Linköpings kommun och Landstingets Barn- och Ungdomshabilitering.

Resursfördelningssystem

Som fristående skola får Montessoriskolan Trilobiten bidrag från elevernas hemkommuner. Bidraget bestäms med hänsyn till skolans åtaganden och elevernas behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna. Om en elev har ett omfattande behov av särskilt stöd, bland annat genom funktionsnedsättning, kan skolan söka extra bidrag.

Huvudmannen har goda ekonomiska förutsättningar och tar i resursfördelningen hänsyn till elever som är i behov av särskilt stöd. Skolan är i sin resursfördelning flexibel och omprövar kontinuerligt tidigare fattade beslut vid behov.

Personalens bemötande

Av intervjuer och observationer framkommer att elever med funktionsnedsättning bemöts av skolans personal på samma positiva sätt som övriga elever på skolan. All personal är i förväg informerad om berörda elevers situation och eventuella svårigheter som har koppling till funktionsnedsättningen. Elever med funktionsnedsättning får mer hjälp med praktiska anpassningar och pedagogiskt stöd än övriga elever på skolan. Skolan har goda, inarbetade rutiner och en bred erfarenhet för att tillgodose elever med olika funktionsnedsättningar vilket under åren har prioriterats i kompetensutvecklingsinsatser för all personal.

Personalens kompetens inom området

På Montessoriskolan Trilobiten finns god kunskap om olika funktionsnedsättningar då skolan sedan skolstarten 1998 har tagit emot ett flertal elever med syn-, hörsel- och rörelsenedsättning. Personalen har utbildats i olika omgångar genom enstaka kurser och fortbildningsdagar. På skolan finns även specialpedagogisk kompetens.

Skolans personal har god kunskap om funktionsnedsättningens påverkan på elevens inlärninng. Specialistpersoner från Linköpings kommuns specialverksamhet och sjukgymnast från Barn- och Ungdomshabiliteringen besöker skolan regelbundet.

Anpassningar i lärandemiljön grundade på individens behov

Av de observationer som genomfördes under kvalitetsgranskningen framkom att all undervisning som ges i Montessoriskolan Trilobiten är individanpassad. Detta medför att det är naturligt att eleverna får undervisning utifrån sina förutsättningar. På skolan finns inga fasta grupper och skolan har stora möjligheter att varje dag anpassa och underlätta undervisningen utifrån varje enskild elev.

Skolan tar särskild hänsyn till hur inredning och möblering utformas i klassrum där elever med funktionsnedsättning går. Eleverna kan vid behov få hjälp med att tidsanpassa de olika momenten i veckoplaneringen och schemat läggs då upp i elevernas handdator. I skolan används kompensatoriska hjälpmedel som "handy" och "Alphas-mart". Oftast har elever med rörelsenedsättning även en ergonomisk specialutformad stol och en lutande skrivskiva.

Elevens deltagande i klassen/skolan

Elever med funktionsnedsättning deltar på samma villkor som övriga elever i klassens undervisning. Montessorimaterialet, som används på skolan, är väl anpassat för alla elevers inlärninng. I praktiska estetiska ämnen gör skolan praktiska anpassningar vilket kan innebära olika former av hjälpmedel eller rörelser. Vid utflykter och studiebesök planerar skolan för att möta elever med olika funktionsnedsättningar utifrån varje elevs behov.

Skolinspektionen kan konstatera att elever med funktionsnedsättning är inkluderade i den ordinarie klassen på lika villkor som övriga elever på Montessoriskolan Trilobiten.

Elevens delaktighet vid utformning av anpassningar

För alla elever i behov av särskilt stöd, inklusive elever med funktionsnedsättning, upprättas alltid åtgärdsprogram. Dessa upprättas tillsammans med föräldrar och elever. Föräldrarna är dessutom bärare av den information och de åtgärder som föreslås vid möten tillsammans med Barn- och Ungdomshabiliteringen. Åtgärdsprogrammen följs upp och utvärderas kontinuerligt. Vid behov upprättas ett nytt åtgärdsprogram.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att Montessoriskolan Trilobiten har en uttalad ambition, vilket omsätts i den dagliga verksamheten, att skapa en likvärdig utbildning för elever med funktionsnedsättning inom områdena syn, hörsel och rörelsehinder. Uppföljning

och utvärdering av elever med funktionsnedsättning relaterade till måluppfyllelsen genomförs terminsvis av skolans samordnare. Dessa uppföljningar är en del av skolans systematiska kvalitetsarbete där bland annat tidigare insatser utvärderas om de har resulterat i avsedd effekt. Utvärderingen ligger till grund för kommande prioriteringar som skolan behöver göra för att ge alla elever i behov av särskilt stöd den hjälp de har rätt till. Eleverna är inkluderade i ordinarie klasser och skolan har genom olika praktiska anpassningar givit elever med funktionsnedsättning samma möjlighet att nå de nationella målen för grundskolan på lika villkor som övriga elever på skolan.

På Skolinspektionens vägnar

Anette Nybom
Avdelningschef

Gun Bystedt-Nordqvist
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Per Lennermark, Veronica Bonivart Säfström och Jonas Hedström deltagit.